

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. V. Argumenta contententia, etiamsi Spiritus Sanctus à Filio non
procederet, ab eo nihilominus distinguendum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

IV. Tertia sententia distinguentium, & non distinguenda.

V. Non est in hoc casu supponendum Filium & Spiritum Sanctum eosdem manuros, qui modò sunt.

VI. Status praesentis controversia.

VII. Si Filius Spiritum Sanctum non produceret, ab eo non distinguatur.

Hoc solo numerum insinuant, quòd ad invicem sint.

VIII. Non distinguendum in hoc casu Spiritum Sanctum à Filio docent in Concilio Florentino Latini Patres.

IX. Ad distinctionem non sufficiunt relationes disparatas.

Relationes disparatas, quòd tales, sunt absolute.

Tertia sententia duas praecedentes conjungit, atque posita hac hypothese impossibili, quòd scilicet Spiritus Sanctus à Filio non procederet, utrumque sequi, cum scilicet à Filio distinguendum, & non distinguendum: ita Melchior Canus & alii quidam Recentiores; quam etiam sententiam amplectitur Granado hic, Tract. 10. Disp. 7. num. septimo.

Quaestio hujus resolutio ex eo pendet praecipue, ut rectè ponatur suppositio. Non ergo supponendum est, datà illà hypothese, eundem numero futurum Filium & Spiritum Sanctum, qui modò sunt: est enim hac suppositio implicatoria in terminis, essent namque idem Filius & Spiritus Sanctus, & non essent; essent ex suppositione; & ex eadem suppositione non essent, cum supponatur Filium non habere virtutem spirandi, & Spiritum Sanctum non habere eandem spirationem passivam: ergo non haberent eadem praedicata intrinseca & essentialia, quae nunc habent, sicque non essent iidem qui modò sunt. Haec proinde suppositio non esset absimilis illi, qua quis supponeret aliquem manere eundem hominem, & non esse rationalem. De alio itaque Filio & Spiritu Sancto procedit quaestio, non utrum mansuri sint iidem qui modò sunt.

Dico itaque cum Auctoribus secundae sententiae, Spiritum Sanctum, si à Filio non procederet, ab eo non distinguendum. Ratio praecipua hujus Conclusionis est commune illud Theologorum dictum, *In divinis omnia sunt unum, ubi non obviat Relationis oppositio*; sed in eo casu nulla inter eos esset relationis oppositio: ergo. Consequentia est clara, minor etiam constat; omnis siquidem relationis oppositio in divinis fundatur in origine, seu ut una Persona procedat ab alià, juxta illud Concilii Toletani II. *Hoc solo numerum insinuant, quòd ad invicem sint*; hoc est per relationes oppositas. Major, praeterquam quod, ut dixi, sit communis sententia Theologorum, magnum habet in Patribus fundamentum: Sanctus enim Gregorius Nyssenus in Oratione *Tres Deos dicere non oportere*, circa finem, expressè asserit Personas in divinis non distingui, nisi quia una procedit ab alià. Idem non semel docet S. Augustinus lib. secundo de Trin. cap. II. & lib. 5. ferè per totum.

Hoc etiam meo judicio apertè traditur in Concilio Florentino, ubi Latini Patres in literis ad Graecos missis, sic habent: *Nam credentes Spiritum Sanctum ex Filio nequaquam procedere, necesse est ut intelligant Spiritum Sanctum à solo Patre procedere, & consequenter non esse Filium*; hoc est nullum in divinis esse Filium, utpote qui non esset productivus amoris, seu Spiritus Sancti. Confirmatur: ideo enim Paternitas & spiratio activa inter se non distinguuntur realiter, quia nulla inter eas est oppositio, seu quòd una ab alià non procedat: ergo idem erit de relatione Verbi & amoris, si una aliam non producat.

Hinc solvitur quod quidam respondent, eos scilicet in illo casu distinguendos per relationes disparatas. Contra hoc inquam est: relationes enim disparatae in divinis realiter non distinguuntur, ut constat in exemplo proximè allato de Paternitate & Spirazione activa. Deinde relationes disparatae, quae tales, sunt absolute; unde sicut propterea Intellectus & Voluntas, & alia attributa, Justitia, Misericordia, &c. non distinguuntur realiter, ita cum Verbum inter & Amorem, nulla in ea suppositione esset oppositio,

non distinguenterentur realiter, sicut nec relationes haec disparatae, per quas constituerentur.

Ratio autem ulterior est, ad summam enim Dei Unitatem & Simplicitatem spectat, ut omnia in eo, quae possunt, identificentur realiter, cum unitas sit de genere boni, & per se loquendo arguat perfectionem: cum itaque relationes istae in hoc casu nullam inter se haberent repugnantiam, seu oppositionem, magis quam intellectus & voluntas; quae etiam habent suas rationes formales sibi proprias, non minùs quam disparatae relationes, haec aequè identificabuntur ac intellectus & voluntas. Unde sicut juxta adversarios in hoc casu esset una tantum Persona priùs origine intelligens & amans, ita una tantum esset Persona, seu terminus productus, qui simul esset Verbum & Amor.

IX. Omnia in Deo identifi- cari debent, inter qua non est repugnantia.

SECTIO QUINTA.

Argumenta contententia, etiam si Spiritus Sanctus à Filio non procederet, ab eo nihilominus distinguendum.

MULTA & ingeniosa more suo ad hanc suam sententiam probandam objiciunt Scotista. Arguunt itaque primò: Filius in illo casu eandem retineret filiationem, quam modo habet: ergo distingueretur à Spiritu Sancto. Respondetur negando antecedens, juxta dicta Sectione praecedente, numero quinto: filiatio enim, quae modò est, essentialiter petit identificari cum virtute spirandi, quam identificationem, cum in illà suppositione non haberet, careret aliquo praedicato intrinseco, quod jam habet, sicque non esset eadem.

Arguunt secundò: in hac suppositione Filius & Spiritus Sanctus per se distinguenterentur, sicut duo homines, Petrus, exempli gratià, & Joannes in creatis. Respondetur divinam perfectionem exigere, ut omnia identificentur quae possunt, juxta dicta Sectione praecedente, numero nono ut videmus in omnibus aliis praedicatis divinis, non absolutis tantum, sed respectivis, Paternitate scilicet, & Spirazione activa, quae quia non opponuntur, identificantur: Duo autem homines, aut res aliae quaecunque creatae nil tale requirunt.

Arguunt tertio: Si Spiritus Sanctus non à Patre, sed à solo Filio procederet, adhuc distingueretur à Patre: ergo licet procederet à solo Patre, & non à Filio, distingueretur à Filio. Respondetur negando consequentiam: disparitas est; cum enim Filius procedat à Patre, eò ipso quòd Spiritus Sanctus procederet à Filio, mediatè procederet à Patre, hoc autem ad eum à Patre distinguendum sufficeret. At Spiritus Sanctus in illo casu nec immediatè à Filio procederet, ut supponitur, nec etiam procederet ab eo mediatè: hoc enim modo procedere, est procedere ab aliquo à se producto; Filius autem non producit Patrem: ergo licet in illà suppositione Pater distingueretur à Spiritu Sancto, Filius tamen ab illo non distingueretur.

I. Filius non eandem retineret filiationem, quam modo habet.

II. Aliud est de Filio & Spiritu Sancto, quòd à se distinguenterentur, aliud de duobus hominibus.

III. Est Spiritus Sanctus à solo Filio procederet, al- huc distingueretur à Patre.

Argument

IV. Arguunt quartò : Filius in prædictâ suppositione generaretur, Spiritus Sanctus non generaretur : ergo distingueretur realiter, cum prædicata iis contradictoria competent. Respondetur prædicata contradictoria in divinis non arguere distinctionem realem, sed ad summum virtualem : sic *Essentia* communicatur, *Paternitas* non communicatur; *Filiatio* producitur, *Essentia* non producitur: nihilo tamen secius nec *Paternitas*, nec *Filiatio* realiter distinguitur ab *Essentia*, sed tantum virtualiter.

V. Addo tamen in illâ suppositione nulla prædicata realiâ contradictoria *Filiationi* competere, quæ non competant *Spirationi passivæ*; Spiritus Sanctus enim per intellectiõnem etiam procederet, & Filius per voluntatem: sicut enim, ut dixi, idem realiter esset principium intelligens & spirans, seu producens per intellectum & voluntatem, ita idem foret terminus productus, qui simul formalissimè esset *Verbum* & *Amor*. Unde tandem dico in illo casu nec propriè futuram generationem, nec *Spirationem*, sed mixtam quandam & anomalam processionem, ab intellectu simul & voluntate proveniente; & una produceretur Persona utramque hanc in se rationem ex vi processionis complectens, quæque nec Filius propriè erit, nec Spiritus Sanctus, sed quodammodo uterque.

Nec propriè esset generatio, nec spiratio.

SECTIO SEXTA.

Præcipuum argumentum pro distinctione Spiritus Sancti à Filio etiam si ab eo non procederet.

I. ARGUUNT quintò, & difficilius: de factò in divinis datur distinctio realis, ubi non est oppositio, seu per relationes disparatas: *Filiatio* enim (idem est de *Paternitate*) distinguitur realiter à *Spiratione passivâ*, Filius nihilominus non opponitur Spiritui Sancto per *Filiationem*, sed per *Spirationem activam*: ergo *Filiatio* & *Processio*, seu *Spiratio passiva* non sunt relationes oppositæ, sed tantum disparatæ, & tamen realiter distinguuntur: ergo.

II. Difficultatem hujus argumenti ostendunt tot diversæ, quæ ei adhiberi solent solutiones. Primò Pater Vasquez cum aliis ideo *Filiationem* ait distingui realiter à *Spiratione passivâ*, quia ut quid proprium conjungitur Personæ producenti Spiritum Sanctum, tanquam aliquid eam peculiariter constituens, in quo differre ab *Essentiâ*, quæ licet constituat Filium, non tamen ut quid proprium, sed ut commune Personæ producenti & productæ; & hinc, inquit, habetur peculiaris ratio cur *Filiatio* à *Spiratione passivâ*, & Spiritu Sancto distinguatur, quamvis ab iis non distinguatur *Essentia*.

III. Hæc responsio suam habet probabilitatem; nisi tamen aliquid aliud addatur, non videtur plene satisfacere: si enim in *Filiatione* nulla sit cum *Spiratione passivâ* oppositio, concedere videtur quod intendunt Scotistæ, dari scilicet in divinis distinctionem realem per relationes disparatas.

IV. Secundò alii *Filiationem* ideo aiunt opponi Spiritui Sancto & ab eo realiter distingui, quia

Non sufficit

est radix virtualis *Spirationis activæ*, quæ directè & formaliter opponitur *passivæ*. Sed contra: *Essentia* namque divina est virtualis radix *Paternitatis*, quæ directè & formaliter opponitur *Filio*, & tamen *Essentia* *Filio* non opponitur, nec ab eo realiter distinguitur: ergo neque erit hoc sufficiens fundamentum distinctionis inter *Filiationem* & *Spirationem passivam*.

Tertiò Pater Arriaga hic, *Disputatione 53. sectione 4. num. 33.* rationem reddit, quòd sicut *Paternitas* cum intellectiõne constituit principium quòd *Filii*, ita *Paternitas* & *Filiatio* cum voluntate, etiam non includendo *Spirationem activam*, constituat principium quòd Spiritus Sancti, principium verò quòd semper opponitur cum termino producto.

Sed contra: si enim præscindatur *Spiratio activa*, nihil in Patre & *Filio* apparet, per quod respiciant Spiritum Sanctum: *Paternitas* enim & *Filiatio* merè secundum se spectatæ, disparatè se habent respectu *Spirationis passivæ*: de *Paternitate* autem cum intellectiõne respectu *Filii*, longè alia est ratio: *Paternitas* siquidem ex conceptu suo repugnantiam dicit cum *Filiatione*, utpote in cujus prædicatis relucet directæ cum illâ oppositio: at verò, præcisâ *Spiratione activâ*, nulla in *Filiatione* relucet cum *Spiratione passivâ* oppositio. Hæc ergo solutio difficultatem non evacuat: alia proinde quærenda, quæ in *Filiatione* oppositionem cum *Spiratione passivâ* constituat.

Aliis ergo responsionibus, quæ variè à variis afferuntur, omisissis: dicendum mihi videtur cum S. Thoma primâ parte, quæst. 36. art. secundo. Canariensis ibidem, & aliis, *Filiationem* à *Processione*, seu *Spiratione passivâ* realiter distingui ob formalem oppositionem originis in iis, si adæquatè considerentur, relucentem. *Filiatio* itaque (idem est de *Paternitate*) si plenè eam quis & perfectè inspiciat, non minus Spiritum Sanctum respicit, & *Spirationem passivam*, quam Patrem. Dico itaque in ipso formali conceptu *Filiationis*, complete sumptæ includi *Spirationem activam*, etiam si ratione nostrâ possit una ratio ab aliâ præcundi; sicut etiam potest ratione nostrâ *Filiatio* concipi merè ut relatio, in quo conceptu non distinguitur à *Paternitate*. Sicut si consideretur merè ut *Ens*; *Substantia*, aut *Spiritus* à variis aliis rebus non distinguitur.

Non ergo considerandum quid ratione nostrâ fieri in istis possit, seu præcisivè, sed quid habeatur à parte rei, seu quid conceptus *Filiationis* complete sumptus includat. Relatio itaque, & conceptus *Filii* in divinis; seu *Filiatio*, est Relatio Verbi, juxta illud S. Augustini, *Ed Filius*, inquit, quòd *Verbum*. Asserit ergo sanctus Doctor secundam Trinitatis Personam sub eâ ratione esse Filium, quia est *Verbum*: *Verbum* autem ex conceptu suo est productivum amoris, sicut in creatis omnis actus intellectus ex naturâ suâ ordinatur ad producendum actus voluntatis: ergo de conceptu formali *Filiationis*, si integrè, & ut in se est consideretur, est *Spiratio activa*, quamvis si inæquatè, & prout præcisè opponitur *Paternitati*, concipiatur *Filiatio*, hæc in eâ *Spirationis activæ* ratio non reluceat, sicut, ut dixi, multò minus in eâ hæc ratio relucet, si concipiatur merè ut est Relatio, *Ens*, *Substantia*, *Spiritus*, &c. ad distinctionem verò & oppositionem cum *Spiratione passivâ* sufficit, quòd in conceptu suo formali adæquato *Spirationem activam* includat, quemad-

Filiatio est ratio virtualis spirationis activæ.

V. Aliæ responsio quòd Paternitas & Filiatio constituit principium quòd Spiritus Sancti.

VI. Contra: præcisâ spiratione activa non opponitur Spiritui Sancto.

VII. Vera ratio cur Paternitas & Filiatio à spiratione passivâ distinguantur.

VIII. Filiatio in conceptu sub formali includit spirationem activam.

Duas in se rationes est: sicut Filiatio.